

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Br. Dokumenta: 24.1.1-2017-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA CARINA KOSOVA
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2017

Priština, Juni 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Carine Kosova, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane Blerim Kabashi (vođa tima), Ariana Rexhëbeqaj i Leonora Hasani (članova tima), pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Samir Zymberi.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	10
4 Napredak u sprovođenju preporuka	22
5 Dobro upravljanje	22
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	25
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	28
Dodatak III: Pismo potvrđivanja	33

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Carine Kosova za 2017 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, za 2017 godinu.

Naša revizija se fokusira na:

Radnje koje su preduzete od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2017 godinu, određene su u zavisnosti kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Carine Kosova.

Nacionalna Kancelarija Revizije ocenjuje visoki menadžment i osoblje Carina, za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2017 godinu *predstavljaju objektivian i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Zaključci i glavne preporuke

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja :

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju Carine Kosova (CK). Analizirali smo aktivnosti opštine o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda. Odgovori Menadžmenta prema našim nalazima se mogu naći u Dodatku III.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

---

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Takođe se uzima u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi sa usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

1. Ne modifikovano mišljenje

Revidirali smo GFI MF za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajući, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2017, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Generalni Sekretar Carine Kosova je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – Modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane usred prevare ili greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Ministar i Generalni Direktor su odgovorni za obezbeđivanje nadgledanja procesa finansijskog izveštavanja Ministarstva.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, ona individualno ili u grupi mogu da utiču na odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenosť sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da CK izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa finansijskim pravilima br. 01/2013 i 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Zahteve Procedura za Finansijsko Upravljanje i Kontrole (FUK); i
- Nacrt i završni plan nabavke na vreme.

Izjava data od strane menadžmenta CK-a

Imajući u vid gore navedeno, Izjava data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja GFI-a Ministarstvu Finansija je tačna i pravilna. Tokom revizije, nisu se identifikovale materijalne greške.

Preporuke

Nemamo preporuke vezane za GFI.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK), odražava detaljni rad revizije o sistemima prihoda i troškova u opštini. Posebno je u fokusu revizije bilo upravljanje budžetom, pitanja nabavke, ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

U kontekstu finansijskih sistema uopšte kontrole su dobre, ali dodatno unapređenje zahtevaju oblast osoblja, nabavke i upravljanje imovinom. Takođe, kao posljedica nekonzistentne implementacije propisa, oblast prihoda i dalje praćen slabostima i nedostacima u upravljanju.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Izvori Fondova:	8,977,368	8,808,863	8,490,434	7,838,762	7,597,000
Grant Vlade -Budžet	8,977,368	8,808,863	8,490,434	7,838,762	7,597,000

Završni budžet u odnosu na početni budžet smanjen je za 168,505€. Ovo smanjenje se vršilo nakon pregleda budžeta i u skladu sa odlukama Vlade.

U 2017 godini, CK potrošila 96% završnog budžeta ili 8,490,434€, za 3% najniži nivo u 2016 godini, koji bio 99%.

¹Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	8,977,368	8,808,863	8,490,434	7,838,762	7,597,000
Plate i Dnevnice	5,838,713	5,654,921	5,654,921	5,587,296	5,247,000
Roba i Usluge	1,745,280	2,185,648	1,924,564	1,565,043	1,913,000
Komunalije	193,375	164,375	107,510	96,595	92,000
Kapitalne Investicije	1,200,000	803,919	803,439	589,828	345,000

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama su navedena u nastavku:

- Početni budžet za plate i dnevnice bio je 5.838.713€, pregledom budžeta smanjen za 32.713€, dok je na kraju godine odlukom Ministra Finansije smanjen još za 151.079 € kao rezultat ne regrutacije planiranog osoblja;
- Završni budžet za robu i usluge povećan je za 440.368 €. Odlukom Vlade 342.000€ je dodeljeno za potrebe CK (Banderole, Kirija i ugovorene usluge) i 52.115 € za troškove članstva u Svetskoj Carinskoj Organizaciji, kao i iznos od 46.253€ za pokrivanje troškova hemijskih analiza i troškova za internet;
- U kategoriji kapitalnih investicija, početni budžet bio je 1.200.000€. Pregledom budžeta je smanjen za 396,081€. Jer odlukama MF-a, četiri projekta su uklonjena/otkazana, i to: Implementacija VoIP-a, Renoviranje carinskih objekata, Sistem potvrde sa bar kodovima i Softverski Sistem Carine Kosova u skladu sa Standardima, kao i projekat Snabdevanja IT opremom.

Tabela 3. Prikupljeni prihodi za budžet Kosova - realizacija prema budžetu(u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Bruto prihodi	1,108,450,000	1,108,450,000	1,121,097,000	1,051,419,000	951,808,000
Povraćaj	(9,300,000)	(9,300,000)	(9,144,000)	(7,377,000)	(6,879,000)
Neto prihodi	1,099,150,000	1,099,150,000	1,111,953,000	1,044,042,000	944,929,000

CK u 2017 godini ostvarila prihod od 1,121,097,000 € ili 12,647,000 € više od planiranog i za 69,678,000 € ili 7% više nego u 2016 godini. Prihodi od PDV-a na granici porasli su za 8%, a prihodi od akcize na granici su porasli za 7% u odnosu na 2016 godini. A što se tiče prihoda od carina, imamo smanjenje za 3.977.230€ kao posledica primene SSP politika gde su u određenim proizvodima eliminisane i eskalirane carinske takse.

CK u izveštaju o nadgledanju sprovođenja godišnjeg plana objasnila je da je povećanje prihoda u 2017 godini je takođe rezultat preduzimanja akcija od strane menadžmenta CK-a, na jačanje

---

kontrola što rezultira dodatnim akcijama u smanjenju neformalnosti kao i akcije protiv krijumčarenja.

Pitanje 1 - Loše klasifikovanje budžeta

Nalaz Prema članu 3 Finansijskog Pravilnika 02/2013- o upravljanju ne finansijskom imovinom-Kapitalna imovina podrazumeva svu ne finansijsku imovinu koja ima rok upotrebe duži od jedne godine, finansijsku vrednost iznad 1,000€ i vlasništvo i kontrola ostaje na organizaciji.

Isplata za "Snabdevanje opremom i licencom za Carinske Sisteme" u iznosu od 66,581 € izvršeno je iz kategorije kapitalnih investicija, odnosno iz ekonomskog koda 31680, tretirano od CK kao nematerijalna imovina. Međutim, opreme i licence imaju jednogodišnji rok upotrebe i treba ih budžetirati i platiti iz kategorije robe i usluga. Nepravilna klasifikacija/izveštavanje utiče na precenjivanje kapitalnih investicija i potcenjivanje robe i usluga.

Rizik Netačno predstavljanje podataka u finansijskim izveštajima utiče na prekomerno ulaganje kapitalnih investicija i potcenjivanje roba i usluge i vodi ka jednom lošem razumevanju finansijskih informacija CK-a.

Preporuka 1 Generalni Direktor treba da osigura da postoje dobre kontrole koje obezbeđuju adekvatno planiranje/klasifikaciju projekata imajući za osnov računovodstveni plan odobren od strane Trezora-MF.

3.2 Prihodi

CK-a generalno imaju jedan funkcionalan sistem upravljanja prihodima. Planirani prihodi od Vlade Kosova za 2017-tu godinu iznosili su 1,108,450,000€. Neto prihodi za 2017 godinu su 1,111,953,015€ uključujući i povratak u iznosu od -9,144,094€.

Tabela 4. Inkasirani prihodi i povraćaj prema ekonomskim kodovima (u €)

Opis	Iznos 2017	Iznos 2016	Iznos 2015
Akciza na granici	419,968,063	390,905,186	349,876,450
Unutrašnja akciza	12,311,278	12,374,036	10,756,400
Carina na uvoz	125,992,685	129,931,679	131,390,851
PDV na granici-carina	557,775,781	514,339,311	456,518,488
Mere anti damping	330,197	0,00	0,00
Porezi i ostale takse	516,693	548,759	153,228
Spoljna kontrola carina	2,266,388	1,832,084	1,353,172
Carinski prekršaji	1,095,533	906,347	938,760
Banderole	359,736	382,567	508,057
Prihodi od prodaje robe	269,983	198,689	313,039
Prihodi od suda	210,772	0,00	0,00
Fast-carina	0,00	707	0,00
Povraćaj akciza	-7,590,977	-5,758,537	-4,783,372
Povraćaj carinske takse	-281,883	-489,407	-370,704
Povraćaj PDV-a	-1,027,722	-1,094,227	-1,223,579
Povraćaj ostalih carinskih taksi	-243,512	-34,756	-500,923
Neto prihodi	1,111,953,015	1,044,042,438	944,929,867

Mi smo analizirali proces upravljanja prihodima prilikom uvoza roba i određivanja carinske vrednosti. Carinska vrednost, odnosi se na vrednost uvezene robe, koristi se za izračunavanje uvoznih dažbina i poreza. Većina uvoza se procenjuje na osnovu "vrednosti transakcije" (ugovorne cene) ili cene koja se plaća ili treba da se plaća za robu na njihovom mestu izvoza kada se prodaje na Kosovu, uz određena prilagođavanja. Međutim, ukoliko nije moguće koristiti vrednost transakcije, postoji pet drugih metoda vrednovanja koje se mogu koristiti po redu. Testirali smo prihode od poreza na dodatu vrednost (PDV), Akcize i Carine. Kroz testiranih slučajeva/uzoraka identifikovali smo sledeće slabosti:

Pitanje 2 - Nedostaci u obračunu carinske osnove i ne primena jedinstvenih cena, prilikom revalorizacije robe za poreske svrhe

Nalaz Za uvoz/JCD sa brojem 2020-1409, članak br. 1, koji se sastoji od pet pozicija u količini od 107.300 komada/naočari, prilikom revalorizacije carinske osnove, za dve pozicije Carina je prihvatila fakturisanu cenu, dok su tri pozicije revalorizovane. Ovom prilikom, carinska osnova se povećala sa 51.610€ na 61.159€. U carinskoj bazi nakon revalorizacije nisu uključeni prevozni troškovi za dve pozicije za koje prihvaćena transakciona cena. Ovom prilikom carinska osnova bi trebala iznositi 62.815€. Kao posledica toga, porezno opterećenje za biznis je niža, i ima odstupanje u prihodima za 493€.

Nalaz U jedan slučaj identifikovali smo da u istim uslovima za isti artikal procenjen je u raznim vrednostima/cenama u svrhu obračuna carinskih obaveza.

Slučaj I - uvoz artikla (pamučne majice za odrasle) iz istog biznisa, iste zemlje porekla, iste zemlje izvoznice, istog opisa i uslova pošiljke, ali u različitom vremenskom periodu.

a. Uvoz/JCD-a sa brojem 2020-22100, tarifni kod 61091000 dana 12.05.2017, vrednost transakcije/fakture 4,283€ za 23,796/komada prilikom utvrđivanja vrednosti za obračun carinskih obaveza od strane carinskih službenika nije prihvaćena vrednost fakture. Povodom revalorizacije vrednost je povećana na 9.523 €, prosečna cena ispada 0,40 centi/komad.

b. Uvoz/JCD-a sa brojem 2020-26807, tarifni kod 61091000, dana 02.06.2017, vrednost transakcije/fakture 5,313€ za 26,568/ komada prilikom utvrđivanja vrednosti za obračun carinskih obaveza, nije prihvaćena vrednost fakture. Povodom revalorizacije vrednost je povećana na 7,968€. Prosečna cena ispada 0.29centi/komada.

Zbog razlike u vrednovanju/ceni artikla biznis u drugom uvozu u vrednosti transakcije od 5,313€ opterećen sa manje carinskim obavezama za 792€.

U ovom slučaju, Carina je preduzela mere putem nakon uvozne kontrole i ispravila prethodnu ocenu carinske osnove.

Rizik Nedostaci u obračunu carinske osnove i neispunjavanju jedinstvenih cena prilikom revalorizacije carinske osnove mogu dovesti do netačnog i nejednakog tretmana biznisa i izbegavanje u prihodima. Nadalje, to bi takođe moglo uticati na rušenju ravnoteže toka trgovine.

Preporuka 2 Generalni Direktor treba osigurati da postoje kontrole i preduzete su akcije kako bi se omogućio pravičan proces procene carinskih deklaracija, ujednačavanje carinske vrednosti i jednak tretman biznisa.

Pitanje 3 – Razvijanje uvoznih procedura, u nedostatku licence

- Nalaz** Na osnovu člana 4 AU br.02/2012 za izdavanje dozvole za plaćanje akcize i iznos administrativne naknade, svaki subjekt koji obavlja aktivnost mora podneti zahtev za dobijanje dozvole za plaćanje akcize.
- U uvoz/JCD-a sa brojem 2017242, dana 05.01.2017 uvezene cigarete u iznosu od 251,087€, u nedostatku validne licence. Biznisu istekao rok licence na kraju 2016.
- Rizik** Razvijanje procedura uvoz/izvoz u nedostatku validne licence predstavlja slabosti u carinskim kontrolama/postupcima i povećava rizik njihovog izbegavanja.
- Preporuka 3** Generalni Direktor treba osigurati potpuno funkcionisanje kontrola i pravilnih procesa/procedura na carinskim punktovima. Procedure izvoz/uvoz da se razvijaju od strane biznisa koji imaju važeće dokumente/licence, pružajući sigurnost i poštenu tržišnu konkurenciju.

Pitanje 4 - Primena metoda ocenjivanja ne prema zahtevima carinskog koda

- Nalaz** Član 34 i Carinskog Koda određuje da kada se carinska vrednost ne može odrediti prema članu 33, određuje se hronološkim redom pod-stava (a), (b), (c) i (d) stava 2.
- Primetili smo tri slučajeve kada metode nisu korišćene kronološki, prema zahtevima Carinskog Koda.
- a. Carinska Ispostava u Prizrenu, uvoz robe sa tarifskim brojem 721420000 (periodično gvožđe, čelična šipka); uvoznik, porekla robe, uslovi dostavljanja i iste carinske procedure. U slučaju revalorizacije robe za 15 JCD/uvoz, korišćena je metoda dva i u 14 JCD/uvoz, korišćena šesta metoda procene;
- b. Carinska Ispostava u Prizrenu, povodom uvoza robe sa tarifskim brojem 7213914900 (armatura u krugovima); uvoznik, porekla robe, uslovi dostavljanja i iste carinske procedure, povodom revalorizacije robe za 12 JCD/uvoz, korišćena je metoda tri procene i za 20 JCD/ uvoz, korišćena šesta metoda procene; i
- c. Carinska Ispostava u Uroševac, povodom uvoza robe sa tarifskim brojem 7213914900 (armatura u krugovima); uvoznik, porekla robe, uslovi dostavljanja i iste carinske procedure, povodom revalorizacije robe za četiri JCD/ uvoz, korišćena je metoda tri procene, u sedam JCD/importe uvoz, korišćena šesta metoda procene.
- Rizik** Primena različitih metoda vrednovanja za identične ili slične robe, uz iste uslove, povećava rizik od pogrešnog utvrđivanja vrednosti robe prilikom ponovnog ocenjivanja.
- Preporuka 4** Generalni Direktor treba osigurati da sistem kontrole što se tiče određivanja vrednosti robe za carinske i poreske obaveze vrši se na jedinstven način koji isključuje mogućnost korišćenja nerazumljivih/principijelnih carinskih vrednosti.

3.3 Plate i dodaci

Plate i dodaci se isplaćuju putem centralizovanog platnog sistema kojim upravlja Ministarstvo Javne Uprave (MJU) i MF. Prema spisima SIUFK, budžet za kategoriju Plata i Dnevnica CK-a za 2017 godinu iznosi 5,654,921€, koji je potrošen na stopu od 100%.

Pitanje 5 - Upravljačke pozicije sa vršiocem dužnosti i ne harmonizacija koeficijenata za osoblje civilne službenike

Nalaz Administrativno uputstvo br. 37/2016 za regulisanje radnog odnosa carinskih oficira, između ostalog, spominje se da će GD privremeno popuniti jednu poziciju na osnovu predloga šefa departmana i direktora odgovarajuće direkcije, ali ne duže od šest meseci".

U 20 slučajeva (tri u civilnoj službi i 17 carinskoj) menadžerske/ključne pozicije kao lider sektora, lider departmana, direktor departmana i pozicije različitih zvaničnika pokrivaju se vršiocem dužnosti. Za tri slučaja u državnoj službi nakon procesa ocenjivanja, redovna imenovanja su obavljene početkom 2018 godine. Ovo stanje sa VD-a bilo je i prošle godine. Prema menadžmentu Carine, ova situacija je rezultat očekivanja promena koje će se izvršiti konsolidacijom dvoje agencija (CK i PAK).

Nalaz Koeficijenti za neke pozicije u CK nisu u istoj harmoniji/nivou sa Ministarstvom Finansija kao celina, uključujući i njene Agencije. Pozicije službenik za sertifikaciju, službenik za nabavke, finansijski službenik i službenik za imovinu u CK, imaju niže koeficijente nego za iste pozicije u MF.

Rizik Pokrivenost važnih pozicija sa V/D na jedan dug period od zakonskih zahteva kao i ne harmonizacija koeficijenata/plata, povećava rizik da ostvareni performansi i odgovornost na tim pozicijama ne bude na traženom nivou.

Preporuka 5 Generalni Direktor treba osigurati da su preduzete sve mere kako bi se obezbedilo da pozicije koje pokriva VD postanu održivo rešenje sa redovnim pozicijama i pitanje koeficijenata za osoblje Carine da budu jedinstveni u skladu sa zakonskim zahtevima.

3.4 Upravljanje osobljem

Testirali smo proces upravljanja u pogledu usaglašavanja u smislu upravljanja aktivnostima u oblasti osoblja, i identifikovali sledeće slučajeve:

Pitanje 6 - Nepotpuno funkcionisanje nove organizacione strukture

Nalaz Na osnovu odobrenog broja osoblja za Carinu Kosova (CK) od 642 u skladu sa Zakonom o Budžetu Republike Kosovo za 2017 godinu, CK je izradila plan zapošljavanja u skladu sa AU br. 39/2017 o organizacionoj strukturi Carina Kosova.

Prema sadašnjoj organizacionoj strukturi, CK je imala 509 carinskih oficira (CO) i 74 civilnih službenika (CS), a prema planu raspodele osoblja za ispunjavanje organizacione strukture 2017, predviđeno je 558 carinskih oficira i 84 civilnih službenika. Međutim, do sada ova struktura nije ispunjena, još uvek ima 59 nepotpunih pozicija.

Tokom 2017 godine KC je preduzela neke akcije za ispunjavanje organizacione strukture, Generalni Direktor ovo pitanje pokrenuo i u MF. Međutim, s obzirom da Ministarstvo Finansija planira izmene carinskog zakonodavstva (Carinski Kod i Akcize), predloženo da organizaciona struktura bude u skladu sa novim zakonima i planiranjem novih politika Ministarstva.

Rizik Ne ispunjavanje ili kašnjenja u ispunjavanju određenih rukovodećih pozicija sa odgovarajućim kandidatima, mogu negativno uticati na razvoj operativnih aktivnosti i postizanje određenih ciljeva Carine.

Preporuka 6 Generalni Direktor treba da osigura da su preduzete sve pravne mere kako bi se obezbedilo da su za sve neispunjene pozicije da se nađe održivo rešenje u skladu sa zakonskim zahtevima.

3.5 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge u 2017 godini je bio 2,185,648€. Od tog budžeta potrošeno je 1,924,564€, ili 88% budžeta. One se odnose na snabdevanje odećom, goriva za automobile, druge ugovorene usluge, kao i troškovi za službeno putovanje.

Završni budžet za komunalije za 2017 godinu je bio 164,375€. Od tog budžeta potrošeno je 107,510€. Ovde spadaju troškovi za struju, telefoni.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.6 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 803,919€. Iz ovog iznosa potrošeno je 803,439€ skoro 100%. Ovim sredstvima su realizovani pet projekti koji se odnose na snabdevanje IT opreme i Softveri za carinske sisteme.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.7 Zajednička pitanja u vezi sa robom, uslugama i kapitalnim investicijama

U nastavku su zajednička pitanja koja se tiču roba, usluga i kapitalnih investicija. Testirali smo po pet procedura nabavke u obe kategorije gde smo identifikovale sledeće nepravilnosti:

Pitanje 7 - Potpisivanje ugovora pre obavezivanja sredstava

Nalaz	Za ugovor "Snabdevanje uniformom za osoblje Carine Kosova" II deo u iznosu od 298,676€, potpisivan 22.03.2017, obavezivanje je izvršeno dana 06.04.2017. Bez obavezivanja sredstava, potpisani su i okvirni ugovori za "Usluge hemijskog analiziranja i ispitivanja parametara naftnih derivata" - I deo cena jedinice 358€ dok je realizacija za 2017 bila 19,628€ i II deo cena jedinice 425€ dok je realizacija bila 21,034€. Dok je planiranje za svaki deo bio 120,000€/deo tri godine.
Rizik	Ulaz u obaveze bez osiguranja potrebnih fondova može rezultirati na zakašnjenje u implementiranje ugovora i ne izvršenje obaveza na vreme.
Preporuka 7	Generalni Direktor treba osigurati d sims dobre kontrole u procesu upravljanja aktivnostima nabavke i da se njihovo funkcionisanje nadgleda kontinuirano tokom celog procesa.

3.8 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Upravljanje imovinom je važan deo finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru. Glavna uredba u ovoj oblasti je pravilnik br. 02/2013 o upravljanju ne-financijskim sredstvima u budžetskim organizacijama. Vrednost ne-financijskih kapitalnih sredstava iznad 1,000€ prikazana u GFI je bila 4,340,505€, a vrednost ne-financijske imovine ispod 1,000€ bila 381,218€ i zalihi 171,000€.

Pitanje 8 – Ne korišćenje sistema e-imovina

- Nalaz** Uprkos preporukama datim u izveštajima iz prethodne godine, da bi se u sistem e-imovine evidentirala imovina ispod 1,000€, situacija je i dalje ista. Ne-kapitalna imovina i zalihi se ne upravljaju putem softvera e-imovina, ali su evidentirane i izveštavane putem njihovog unutrašnjeg sistema. Carinski zvaničnici naveli su da od aprila 2018 godine kroz sistem e-imovina započeo je uvođenje u funkciji i upravljanje ne finansijske imovine ispod 1.000€ putem sistema e-imovina.
- Rizik** Upravljanje ne kapitalnim imovinom ispod 1.000€ preko sistema e-imovine, kao i registracija imovine u različitim bazama podataka otežava njihovo efikasno upravljanje i to može nositi rizike u njihovoj prezentaciji i tačnom izveštavanju.
- Preporuka 8** Generalni Direktor treba osigurati da su preduzete akcije dovoljne i da pažljivo nadgleda funkcionalnost sistema e-imovine kako bi obezbedio da se ne kapitalne imovine registruju i upravljaju ovim sistemom.

3.9 Računi potraživanja

CK uspostavila sistem unutrašnje kontrole koji nadgleda proces računa potraživanja upravljanjem ovog procesa preko sektora za upravljanje dugovima. Međutim, vrednost potraživanja i dalje nastavlja da bude visok. Njihova vrednost na kraju 2017 godine je bila 41.883.666€. Ova vrednost je niža za 1,611,745€ od 2016 godine.

Pitanje 9 – Ne efikasno upravljanje potraživanjima

- Nalaz** Tretiranje i prikupljanje potraživanja i dalje predstavlja izazov za CK. Uprkos preduzetim akcijama za naplatu duga i praćenje slučajeva u izvršnom sudu i sudskom postupku, vrednost potraživanja je i dalje visoka. Sa druge strane, ekonomski subjekti i dalje nisu platili dugove CK-a.
- Rreziku** Nedostatak efikasnosti za prikupljanje potraživanja može negativno uticati na druge subjekte da blagovremeno plaćaju svoje obaveze, a njihovo staranje otežava prikupljanje.
- Preporuka 9** Generalni Direktor treba osigurati adekvatne kontrole oko menadživanja potraživanja, i u koordinaciji sa relevantnim telima preduzeti akcije za povećanje efikasnosti. u njihovom inkasiranju.

3.10 Neizmirene obaveze

Izveštaj o neizmirenim obavezama krajem 2017 godine iznosio je 15,003€. Ove obaveze su prenete za isplatu tokom 2018-god. Testirali smo mesečno izveštavanje o obavezama kao i pet faktura obaveza predstavljena u GFI. Naši testovi u ovoj kategorije otkrivaju da se upravljanje i izveštavanje obaveza je urađeno u skladu sa zakonodavstvom. Nedostaci se uočavaju u kontingentnim obavezama.

Pitanje 10 – Kontingentne obaveze

- Nalaz** Iz podataka Državne Advokature postoje 156 slučajeva gde su podnete tužbe protiv Carine. Dok je u GFI Carina predstavila kontingentne obaveze u iznosu od 11,770,000€. Takođe smo primetili nedostatak odgovarajuće koordinacije između Carine i Državne Advokature o predmetima/ informacijama o kontingentnih obaveza za prezentaciju o GFI.
- Rizik** Nedostatak adekvatnog pristupa tretiranju kontingentnih obaveza povećava mogućnost njihove transformacije u obaveze koje bi dovele do pogoršanja finansijske pozicije organizacije.
- Preporuka 10** Generalni Direktor treba da osigura adekvatne kontrole u ovoj oblasti, da osigura kvalitetno izveštavanje i saradnju sa Državnim Advokatom, radi adekvatnog zastupanja institucije u sudovima.
-

---

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije o GFI-a za 2017 godinu, rezultirao je sa 12 preporukama. CK je pripremio Akcioni plan, koji pokazuje kako će primeniti date preporuke.

Do kraja naše revizije iz 2017. godine, sedam preporuke su sprovedene, dve su u procesu sprovođenja a tri još nisu adresirane. Ne adresirane preporuke su što se tiče pokrivenost pozicija sa vršiocima dužnosti, loša klasifikacija projekata i ne funkcionisanje sistema e-inovina. Takođe, od 2015 godine prenete i dve preporuke koje nisu adresirane, pokrivenost pozicija se vršiocem dužnosti i loša klasifikacija kapitalnih projekata.

Pitanje 11 – Sprovođenje preporuka iz prethodne godine i godine pre nje

Nalaz Uprkos izrade plana za sprovođenje preporuka GR-a, i dalje postoje ne sprovedene preporuke iz prethodne dve godine. Kao rezultat toga organizacija i dalje se suočava sa istim problemima.

Rizik Nepotpuno sprovođenje preporuka utiče na ne poboljšanje identifikovanih slabosti, i kao rezultat toga imamo kontinuirano ponavljanje istih nedostataka.

Preporuka 11 Generalni Direktor treba da sprovede efikasan proces nadgledanja implementacije preporuka Generalnog Revizora (GR), koji određuje ciljno vreme i odgovorne zvaničnike za to. Preporuke koje se ne sprovedu po rokovima treba revidirati na kratkoročno vreme i da se preduzmu pro-aktivne akcije protiv barijera prijavljenih tokom implementacije.

5 Dobro upravljanje

Uvod

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR sa unutrašnjom revizijom i dobro upravljanje javnom imovinom.

Cenimo napredak koji je napravila CK u smislu menadžerskog izveštavanja i odgovornosti, kao i izrade izveštaja o upravljanje rizikom. Takođe, nivo sprovođenja preporuka iz prethodnih godina, predstavlja indikaciju napora za razvoj procesa od strane CK -a. Nivo ispunjavanja zahteva FUK-a od strane CK F-a se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja.

Upravljanje rizicima je jedan od glavnih principa dobrog upravljanja, u tom smislu Generalni Direktor (GD) pripremio/izradio je registar rizika i osnovana Komisija za upravljanje rizicima radi poboljšanja kvaliteta carinskih kontrola i što boljeg izvršenja institucionalnih ciljeva.

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

CK uopšte ima dobre kontrole u odnosu na svoje zakonske obaveze. Finansijsko upravljanje i kontrola su dokazali dobar proces pregleda i sigurnost u primeni zakonodavstva i drugih kontrolnih procesa.

Upravljanje u Carini Kosova u oblasti menadžerskog izveštavanja i polaganja odgovornosti, kao i upravljanje rizikom, odražava pozitivnu situaciju. Carina je blagovremeno izradila plan za sprovođenje preporuka, ali napredak nije dovoljan. CK je ispunila zahtev za dostavljanje upitnika o samo-ocenjivanju. Lista samo ocenjivanja popunjena od strane MF predstavila je precizno stanje organizacije i pratila sa relevantnim dokazima. CK je izradila sveobuhvatnu strategiju razvoja institucije za 2017-2019, plan upravljanja rizicima kao i plan za nadgledanje rizika. Međutim, CK je u nezavršenoj (tranzicionoj) fazi što se tiče njene unutrašnje organizacije, upravljanje osobljem uopšte.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

JUR u organizacionoj šemi je jedan od ključnih sistema unutrašnjih kontrola.

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) operiše sa tri članova – Direktor JUR-a i dva revizora. JUR je izradila strateški i godišnji plan gde su planirane osam revizije tokom 2017 godine. Ova jedinica u potpunosti je ispunila planiranje i dala konkretne preporuke za poboljšanje i funkcionisanje unutrašnjih kontrola.

Direktorati/departmani koji se revidiraju od strane JUR-a obavezuju da izveštavaju na tromesečnim periodima o nivou implementacije preporuka.

JUR za njen rad izveštava i u CJUUR kroz tromesečnih izveštaja i druga linija izveštavanja je Komitet Revizije koji je osnovan u okviru Ministarstva Finansija.

Komitet Revizije, za period januar-decembar 2017 održao četiri sastanka gde su razmatrani izveštaji UR, nalazi i implementiranje njihovih preporuka. Međutim, menadžment nije preduzeo adekvatne mere za adresiranje preporuka.

Pitanje 12 – Niski nivo adresiranja preporuka JUR-a

- Nalaz** Izveštaji unutrašnje revizije nisu tretirani na odgovarajućem nivou upravljanja, jer je samo mali broj njihovih preporuka sprovedeno. Od ukupno 38 preporuka datih u osam revizorskih izveštaja, samo 16 su sprovedene i 22 preporuke su u procesu adresiranja. Komitet za Reviziju (KR) nije dao neki značajan doprinos u ovom procesu.
- Rizik** Ne adresiranje preporuka UR-a i neadekvatno tretiranje njihovim izveštajima od strane KR i Menadžmenta, će imati negativan uticaj na efikasno funkcionisanje unutrašnjih kontrola i povećati rizik da se iste greške i nedostaci kontinuirano ponavljaju.
- Preporuka 12** Generalni Direktor treba da obezbedi blisku saradnju i efikasnu komunikaciju između menadžmenta, KR-a i JUR-a da se identifikuju slabosti unutrašnje kontrole i da preduzme akcije da se preporuke GR nađu primenu u praksi. Osim toga, KR treba da ojača svoju ulogu u ovom procesu, održavajući menadžmenta odgovornim za sprovođenje preporuka. čime će menadžment biti odgovorniji za implementaciju preporuka.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Menadžment MF-a, je sproveo niz unutrašnjih kontrola kako bi osigurala da sistemi pravilno funkcionišu. Važno je da one uključuju adekvatno izveštavanje kod menadžmenta kako bi omogućile efektivan i blagovremen odgovor prema identifikovanim operativnim problemima.

CK je agencija u okviru MF-a, njene GFI se konsoliduju u okviru GFI MF-a. Radi osiguranja efektivnog finansijskog upravljanja, potreban je efektivan proces konsolidacije i izveštavanja na vreme. CK ima svoju organizacionu, upravljačku i odgovornu strukturu, a generalni direktor izveštava ministru finansija u redovnim mesečnim periodima. Departmani u CK imaju akcione planove za sprovođenje ciljeva utvrđenih u njihovim operativnim aktivnostima, i ujedno na mesečnoj i tromesečnoj osnovi vrše nadgledanje ili merenje postizanja ciljeva određenih strateškim planom.

Iako je menadžment izvršio niz unutrašnjih kontrola kako bi osigurali da su sistemi ispravno funkcionisali, CK još uvek bi trebalo pridavati veću važnost procesima upravljanja prihoda, oblast osoblja, nabavke, potraživanja, kontingentnih obaveza i imovine.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na Albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na Albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

---

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
2.3 Preporuke iz prethodne godine	Generalni Direktor treba da osigura da je primenio formalni proces praćenja sprovođenja preporuka datih od strane GR-a, sa ciljem držanja odgovornim osoblja zadužena za adresiranje preporuka na osnovu vremenskih rokova određenim planom delovanja.		Na procesu iako menadžment Carine pripremio plan za implementaciju preporuka, i na kraju 2017 godine pripremio i akcijski plan za nivo implementiranja preporuka i dalje treba preduzeti akcije da drži odgovornim određene službenike u okviru carinskih sektora da nivo implementacije preporuka bude na prihvatljivom nivou.	
3.3 Planiranje i realizacija budžeta.	Generalni Direktor treba da osigura da planiranje i klasifikacija određenih projekata se obavlja imajući kao osnovu plan računovodstva odobren od strane Ministarstva Finansija			Nije sprovedena

3.6.1 Nadoknade (plate i dnevnice).	Generalni Direktor treba da osigura da su preduzete sve zakonske mere za pokrivanje određenih pozicija sa redovnim radnicima. Dalje, treba da osigura jasnu pravnu osnovu u vezi sa isplatom rizika za osoblje unutar institucije kao i blagovremeno donošenje odluka radi izbegavanja besplatnih odmora bez prethodnih odobrenja. Takođe, treba da osigura ažuriranje dosijea osoblja u skladu sa zadacima i odgovornostima koje sprovode.			Nije sprovedena
3.7.2 Tretiranje potraživanja.	Generalni Direktor treba da osigura da je preduzeo potrebne mere za stavljanje u funkciji sistema sa ciljem evidentiranja svih dugova na sistemu NUXEO. Dalje, treba da nastavi da preduzme zakonske akcije kao i da izvrši analizu da bi se pronašli razlozi neuspeha biznisa da plate dugove.		Uprkos preduzetim akcijama od strane sektora za upravljanje dugovima, neophodne su dalje aktivnosti kako bi se vrednost duga bude na prihvatljivom nivou.	
Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
1.3 Preporuke za prvi deo izveštaja.	Generalni Direktor treba da osigura da obelodanjeno predstavlja tačno i potpuno stanje potraživanja (dugova). Takođe, Generalni Direktor treba da osigura da priprema GFI-ja za 2017-tu godinu obuhvati detaljan pregled nacrtu izveštaja od strane menadžmenta. Nakon obezbeđivanja kontrole pregleda GFI-a mogu se potpisati izjave data od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika.	Sprovedena		

2.1 Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine.	Generalni Direktor treba da osigura da se akcioni plan nadgleda, analizirajući uzroke za ne sprovođenje preporuka, i da odredi jedan novi vremenski rok, kao i odgovorno osoblje za njihovo sprovođenje. U inicijalnom fokusu trebaju biti oblasti od najveće važnosti. Sprovođenje tog plana se mora kontinuirano nadgledati.		Na procesu iako menadžment Carine pripremio plan za implementaciju preporuka, i na kraju 2017 godine pripremio i akcijski plan za nivo implementiranja preporuka i dalje treba preduzeti akcije da drži odgovornim određene službenike u okviru carinskih sektora da nivo implementacije preporuka bude na prihvatljivom nivou.	
2.3.2 Menadžersko izveštavanje i odgovornost.	Generalni Direktor treba da osigura da su odgovorni departmani preduzeli zahtevane zakonske mere za izradu jednog AU koji određuje posebne odredbe za tretiranje carinskih potraživanja (dugova).	Sprovođena		
3.1 Planiranje i realizacija budžeta	Generalni Direktor treba da osigura da su ojačane linije izveštavanja, na način da se planiranja i klasifikacija određenih projekata obavljaju imajući za osnov računovodstveni plan odobren od strane MF-ija.			Nije sprovođena
3.1 Planiranje i realizacija budžeta	Generalni Direktor treba da osigura da je uspostavljena dodatna kontrola u budžetskoj fazi kao i u nadgledanju realizacije projekata, kako bi nakon toga omogućio registraciju i izveštavanje troškova u saglasnosti sa zahtevima o izveštavanju.	Sprovođena		

3.1.1 Prihodi.	Generalni Direktor treba da ojača kontrole kako bi osigurao da se poštuju sve određene zakonske procedure. U tom aspektu da se osigura da subjektima koji ne izmiruju obaveze ili ne sklapaju sporazume kako bi re-programirali dugove da se zabrani uvoz-izvoz robe i usluga.	Është zbatuar		
3.1.1 Prihodi.	Generalni Direktor treba da osigura dodatne kontrole, kao i da poveća nivo odgovornosti u razvoju carinskih procedura (određivanje vrednosti uvoza). Na taj način će se eliminisati mogućnost za pojavom grešaka u carinskoj vrednosti a i vidljivo će se smanjiti broj žalbi.	Sprovođena		
3.1.1 Prihodi.	Generalni Direktor treba da osigura dodatnu kontrolu na način da se ispoštuju svi zakonski zahtevi. Zahtevi subjekata za povraćajem akciznih taksu trebaju se uputiti u Trezor za isplatu unutar rokova određenih zakonom.	Sprovođena		
3.1.2 Plate i dnevnice	Generalni Direktor treba da odredi AU-tvom jedan opravdan rok za pokrivanje pozicija sa V/D i da osigura da procedure regrutovanja otpočinu na vreme, a da vremensko trajanje vršioca dužnosti ne bude duže od određenih perioda. Takođe da osigura da dođe do potrebna podele dužnosti i odgovornosti kako bi se postigli ciljevi CK-a.			Nije sprovedena
3.1.4 Kapitalne investicije	Generalni Direktor treba da osigura da su ojačane kontrole u upravljanju ugovorima, kao i da osigura da su sve isplate u skladu sa rokovima predviđenim ugovorima.	Sprovođena		

3.2.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina	Generalni Direktor treba da osigura da su preduzete sve potrebne mere da se ne kapitalna imovina registruje i istom upravlja putem sistema e-imovina.			Nije sprovedena
3.2.2 Računi potraživanja (dugovi)	Generalni Direktor treba da osigura da je ojačao kontrole upravljanja potraživanjima, povećanje efikasnosti kao i jačanje kontrole upravljanja njihovog prikupljanja. U tom aspektu da se izanaliziraju uzroci povećanja potraživanja na način da se preduzmu zakonske mere za njihovo inkasiranje.		Sektor za upravljanje dugovima uspeo je da evidentira i izveštava dugove kroz Lessi sistema i da uskladi vrednost prijavljenih dugova sa finansijskim sektorom, ali i dalje nivo potraživanja nije na prihvatljivom nivou.	

Dodatak III: Pismo potvrđivanja

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLICA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
1.06.2018			
Numeri Org. Org. Jedn. Org. Unit	Emri i Produktit Klasifik. Kod Class. Code	Num. Protokol. Prot. No.	Num. Protokol. Prot. No.
401	05	879	1

DOGANA E KOSOVËS - CARINA KOSOVA - KOSOVO CUSTOMS	
28.05.2018	DALJE - IZLAZ - PASSING
№ Nr. 01/284/2018	
Direkto i Administratës - Uprava Lova - Central Administration	

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVO
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Financave
Ministarstvo za Finansije - Ministry of Finance

Dogana e Kosovës - Carina Kosova - Kosovo Customs
Zyra e drejtorit të përgjithshëm

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2017 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit
Të nderuar,
Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare të Doganës së Kosovës, për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2017 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

z. Bahri Berisha
Drejtor i Përgjithshëm - Dogana e Kosovës,
Data: 28. Maj 2018, Prishtinë

